

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **B. H.**, zast. JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem, se sídlem Praha 9, Bryksova 939/37, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 9. 2005, č. j. 12 Ca 84/2004 – 14,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 20. 12. 2004, č.x, zamítla žalovaná žádost žalobce o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 – 1945 (dále jen „zákona č. 261/2001 Sb.“) pro opožděnost jejího podání. V odůvodnění poukázala žalovaná na ustanovení § 3 odst. 2 uvedeného zákona, podle něhož bylo třeba nárok uplatnit písemnou žádostí u orgánu příslušného k rozhodnutí (ČSSZ), nejpozději do 31. 12. 2002. Jelikož žalobce žádost uplatnil až dne 6. 12. 2004, tedy po uplynutí uvedené lhůty, která je lhůtou prekluzivní (propadnou), jejím marným uplynutím právo na poskytnutí peněžní částky zaniklo. Žalovaná upozornila, že k této skutečnosti byla povinna přihlédnout z úřední povinnosti, a proto se dále již zkoumáním dalších podmínek nároku nezabývala, neboť by to bylo nadbytečné. Zaniklé právo nelze přiznat.

Proti tomuto rozhodnutí žalobce prostřednictvím svého zástupce, advokáta JUDr. Lubomíra Müllera, namítal, že dne 27. 7. 2001 požádal právní zástupce žalobce a dalších osob o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. pro skupinu 614 jmenovitě uvedených osob s tím, že podrobnosti bude posílat dodatečně. Mezi těmito osobami byl i žalobce. Dne 14. 4. 2003 vyzvala žalovaná právního zástupce žalobce, aby údaje v případě 270 návrhů ještě doplnil ve lhůtě jednoho měsíce. Právní zástupce podal dne 13. 5. 2003 vysvětlení a požádal o prodloužení lhůty do 30. 9. 2003. Žalovaná v dopise z 19. 5. 2003 zrekapitulovala dosavadní stav věci a tam, kde nebyly podklady dosud dodány, stanovila termín do 31. 10. 2003. Právní zástupce zasílal žalované postupně podklady, přičemž v případě žalobce, který se mezitím přestěhoval, byly požadované doklady zaslány až po jejich získání dne 6. 12. 2004. Žalovaná poté žádost zamítla s tím, že nárok byl uplatněn až naposledy uvedeného dne, tj. po uplynutí zákonné lhůty, která skončila 31. 12. 2002. Žalobce však trvá na tom, že žádost uplatnil již 27. 7. 2001, přičemž podání ze dne 6. 12. 2004 bylo výslovně označeno jako doplněk k žádosti o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. V doplňku je výslovný odkaz na bod č. 177 žádosti ze dne 27. 7. 2001 a též omluva za pozdní dodání dokladů s příslušným vysvětlením. Žalobce tudíž dovozuje, že žádost byla uplatněna včas a že žalovaná mylně pokládala za uplatnění žádosti její doplněk ze dne 6. 12. 2004. Dodává ještě, že sice termín k dodání podkladů pro rozhodnutí stanovila žalovaná na 31. 10. 2003, avšak nestalo se tak žádným rozhodnutím. Žalobce navrhoval, aby soud vydal rozsudek, jímž se rozhodnutí žalované zrušuje. Souhlasil s tím, aby soud rozhodl bez nařízení jednání.

Žalovaná ve svém písemném vyjádření k žalobě navrhovala její zamítnutí. Potvrdila, že JUDr. Lubomír Müller doručil dne 2. 8. 2001 žalované žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. pro osoby uvedené v přiloženém seznamu. V tomto seznamu bylo uvedeno 614 jmen bez jakékoliv další specifikace; pod č. x byl uveden H. B., pod č. xx H. Š.. Dne 6. 12. 2004 žalobcův advokát doručil žalované doplněk k žádosti o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle uvedeného zákona, k němuž připojil plnou moc, kterou mu žalobce H. B. dne 27. 7. 2001 udělil k zastupování ve všech záležitostech týkajících se jeho perzekuce za komunistického režimu včetně řízení o jednorázové peněžní částce podle zákona č. 261/2001 Sb. Dále doručil usnesení Okresního soudu v Chrudimi ze dne 13. 9. 1990, sp. zn. Rt 342/90, jímž byl zrušen rozsudek tohoto soudu ze dne 4. 9. 1984, sp. zn. 1 T 277/84, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 18. 10. 1984, sp. zn. 4 To 1698/84, a trestní stíhání pro skutek kvalifikovaný jako trestný čin maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi podle § 178 trestního zákona byla zastaveno. Dále připojil rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 14. 4. 1992, sp. zn. RO 954/91–Pe/Ža, a zprávu Vězeňské služby ČR ze dne 22. 11. 2004, z nichž vyplynulo, že žalobce byl ve shora uvedené trestní věci vězněn v době od 15. 5. 1984 do 14. 11. 1984. Žalovaná znovu poukazuje na ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb., zejména zde uvedenou propadnou lhůtu k uplatnění nároku, která končí 31. 12. 2002 a dodává, že žalobcovo tvrzení, že o jednorázovou peněžní částku požádal již dne 27. 7. 2001 je vyvráceno připojeným hromadným návrhem, ve kterém žalobcův advokát požádal o jednorázovou peněžní částku pro B. H. (nikoliv B.), přičemž žalobce sice téhož dne zmocnil uvedeného advokáta k zastupování v řízení o této věci, avšak on sám, ani jeho advokát, příslušnou žádost nepodal. Žalovaná dovozuje, že žalobce požádal o poskytnutí jednorázové peněžní částky až po uplynutí zákonné prekluzivní lhůty, takže nárok na její přiznání zanikl.

Městský soud v Praze napadeným rozsudkem žalobu zamítl s odůvodněním, že hromadný návrh na poskytnutí jednorázové peněžní částky s průvodním dopisem, kde byl uveden seznam celkem 614 osob není uplatněním nároku řádnou písemnou žádostí, neboť ta - s připojenou plnou mocí pro advokáta od žalobce - byla podána k poštovní přepravě JUDr. Lubomírem Müllerem až dne 7. 12. 2004 a žalované byla doručena dne 13. 12. 2004. Stalo se tak nepochybně po marném uplynutí lhůty, která skončila dne 31. 12. 2002. Soud v této souvislosti poukazuje na skutečnost, že žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. ze dne 27. 7. 2001, kterou podal advokát JUDr. Lubomír Müller jménem osob uvedených v přiloženém seznamu, neobsahuje jakoukoliv další specifikaci uvedených osob, jen jejich jména a příjmení. Pod pořadovým č. x je uveden H. B. a pod č. xx H. Š. Tento seznam a průvodní dopis k tomuto seznamu ze dne 27. 7. 2001 je podepsán pouze advokátem JUDr. Lubomírem Müllerem, přičemž seznam neobsahuje žádné další písemnosti. Nelze proto žádost pokládat za řádné uplatnění nároku. Soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí žalované, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o poskytnutí jednorázové peněžní částky pro opožděnost, odpovídá zjištěnému skutkovému a právnímu stavu, a proto byla žaloba podle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodná zamítnuta.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel včas kasační stížnost, v níž opakuje námitky uplatněné v žalobě a dodává, že souhlasí se zjištěním soudu, že k hromadné žádosti ze dne 27. 7. 2001 nebyla připojena plná moc pro advokáta od žalobce. Jedná se však o odstranitelný (a také odstraněný) nedostatek původního podání, což nemění nic na tom, že žádost byla uplatněna v původním termínu. Poukazuje na vysvětlení v „hromadné žádosti“, kde uvedl, že tento postup volí s ohledem na nevratnou lhůtu k podání žádosti, neboť v případě úmrtí oprávněných by mohli být pozůstalí zkráceni na svých právech. Poukazuje též na své výslovné ujištění, že jednotlivé žádosti bude postupně specifikovat a doplňovat. Skutečnost, že žalovaná původní podání ze dne 27. 7. 2001 uznala, pokládá za doloženou sdělením žalované ze dne 14. 4. 2003 a 19. 5. 2003, jímž byl vyzván k odstranění nedostatků podání. Zástupce žalobce připouští, že nedodržel termín k odstranění nedostatků žádosti stanovený žalovanou naposledy 31. 10. 2003, avšak znovu zdůrazňuje, že výzva nebyla vydána formou rozhodnutí, jímž by řízení žalovaná přerušila nebo zastavila. Žalobce přitom v podání ze dne 6. 12. 2004 znovu výslovně odkázal na původní žádost. Nelze proto toto druhé podání pokládat za samostatně uplatněnou žádost, ale jen za doplněk žádosti ze dne 27. 7. 2001. Žalobce vyslovuje přesvědčení, že není možné vyzývat právního zástupce k odstranění nedostatků podání ze dne 27. 7. 2001 a poté, co jsou nedostatky odstraněny, tvrdit, že 27. 7. 2001 vlastně žádná žádost podána nebyla. Dovolává se důvodu kasační stížnosti uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nesprávného posouzení právní otázky soudem, pokud žádost ze dne 27. 7. 2001 pokládal soud za neplatnou, a dále též důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutková podstata nemá oporu ve spisech a je s nimi v rozporu (žalovaná vyzývá 14. 4. 2003 a 19. 5. 2003 právního zástupce žalobce k odstranění nedostatků podání ze dne 27. 7. 2001 a poté, co jsou nedostatky odstraněny rozhodne tak, jako by žádné takové podání neexistovalo). Žalobce navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Městského soudu v Praze a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázala zcela na své předchozí písemné vyjádření k žalobě ze dne 10. 2. 2005 a z důvodů v něm uvedených navrhovala zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Městského soudu v Praze v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlídnout z úřední povinnosti a které by ho opravňovaly se od rozsahu a důvodů kasační stížnosti odchýlit.

Kasační stížnost neshledal důvodnou.

V projednávané věci je kasační stížností napadán rozsudek Městského soudu v Praze o zamítnutí žaloby proti rozhodnutí žalované, jímž byla z důvodu opožděného uplatnění nároku zamítnuta žádost žalobce o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. Je tedy zřejmé, že správní orgán ani soud se věcí nezabýval meritorně, tj. zda žalobce (stěžovatel) splňoval hmotně právní podmínky nároku na poskytnutí požadované částky, ale zabýval se pouze otázkou včasnosti podání žádosti.

Jádrem sporu v projednávané věci je odpověď na otázku, zda podání advokáta JUDr. Lubomíra Müllera ze dne 27. 7. 2001, které bylo doručeno žalované dne 2. 8. 2001, (v němž s odkazem na ustanovení §§ 6 a 7 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. uplatnil nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky podle citovaného zákona pro celkem 614 osob uvedených v seznamu připojeném ke zmíněnému podání a identifikovaných pouze jménem a příjmením, v němž žádá, aby dnešní den - zřejmě den podání žádosti - byl pokládán za den uplatnění nároku pro případ, že by někdo z osob uvedených v seznamu zemřel a v němž dále uvedl, že podrobnosti k návrhu bude žalované posílat postupně s tím, že některé z uvedených osob se na žalovanou obrátí samy), lze pokládat za včasné uplatnění nároku na poskytnutí jednorázové peněžní částky podle uvedeného zákona, či nikoliv. Žalovaná i Městský soud v Praze odpověděly na tuto otázku záporně a Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením ztotožňuje.

Podle ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb. bylo nutné nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky těch osob, na něž se zákon vztahoval, uplatnit písemnou žádostí u orgánu příslušného k vydání rozhodnutí nejpozději do 31. 12. 2002, jinak nárok zanikl. Jde o lhůtu prekluzivní, jejímž marným uplynutím nárok zaniká, k čemuž musí příslušný orgán přihlídnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud, shodně s Městským soudem v Praze má za to, že takovým řádným uplatněním nároku v případě stěžovatele nebylo podání jeho zástupce JUDr. Lubomíra Müllera ze dne 27. 7. 2001. Jmenovaný k žádosti, kterou označil jako návrh na poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. pro osoby v přiloženém seznamu uvedené, identifikoval tyto osoby pouze jménem a příjmením s tím, že podrobnosti k návrhu bude posílat postupně, přičemž některé z uvedených osob se na žalovanou obrátí samy. Jak později vyšlo najevo, v případě stěžovatele nebyla ani tato identifikace správná, neboť v seznamu pod č. x je uveden H. B., pod č. x H. Š., avšak křestní jméno stěžovatele H. je B.

Podle § 19 odst. 2 správního řádu přitom z podání musí být patrné, kdo je činí, tj. je třeba identifikovat žadatele kromě příjmení též křestním jménem, místem bydliště, eventuálně datem narození. Musí z něho být patrné, které věci se týká a co se navrhuje, tj. musí být specifikován tvrzený nárok. Tyto náležitosti nepochybně v případě stěžovatele z tzv. hromadného uplatnění nároku ze dne 27. 7. 2001 nevyplývaly, nehledě k tomu,

že advokát JUDr. Lubomír Müller nedoložil plnou mocí, že by osoby v přiloženém seznamu uvedené byl oprávněn zastupovat. Je nutno potvrdit, že je povinností správního orgánu podle § 19 odst. 3 správního řádu, aby v případě, že podání nemá předepsané náležitosti, vyzval účastníka, aby je ve stanovené lhůtě odstranil. Podle připojeného seznamu měly být účastníky řízení osoby zde uvedené, avšak pro jejich nedostatečnou identifikaci a v případě stěžovatele i neuvedení správního křestního jména, však správní orgán neměl možnost se na tyto osoby přímo obrátit a vyzvat je k doplnění návrhu. Advokát JUDr. Lubomír Müller vystupoval sice v pozici zástupce uvedených osob, avšak v případě stěžovatele nedoložil do ukončení prekluzivní lhůty, že by byl oprávněn za stěžovatele jednat. Navíc jeho podání obsahuje ujištění, že podrobnosti k návrhu bude posílat postupně, takže správní orgán neměl důvodu se na něho zvlášť obracet výzvou k doplnění ve vztahu k jednotlivým konkrétním osobám, ale mohl jen vyčkávat řádného uplatnění nároku. Neměl důvod k výzvě i proto, že advokát ve svém podání uvedl, že některé z uvedených osob se na žalovaný správní orgán obrátí samy (což se, jak vyplývá z korespondence žalované JUDr. Müllerovi, v případě některých osob také stalo). Pokud pak stěžoval již řádně zastoupen advokátem JUDr. Lubomírem Müllerem podal na poštu podání označené jako doplněk k žádosti o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb., až dne 7. 12. 2004 (žalovaná byla tato žádost doručena dne 13. 12. 2004), v níž byly potřebné náležitosti návrhu již uvedeny, pak se tak stalo nepochybně po marném uplynutím prekluzivní lhůty, neboť ta zanikla již dne 31. 12. 2002. Na tomto závěru podle názoru Nejvyššího správního soudu nemění nic ani skutečnost, že žalovaná se dne 14. 4. 2003, tedy již po uplynutí prekluzivní lhůty k uplatnění nároků podle zákona č. 261/2001 Sb., písemně obrátila na advokáta JUDr. Lubomíra Müllera, jako na pisatele podání ze dne 27. 7. 2001 s tím, že od uvedeného podání uplynulo více než jeden a půl roku, přičemž návrhy byly doplněny u 343 osob, resp. některé z nich se na žalovanou v mezidobí obrátily samostatnou žádostí a zbývajících 270 návrhu doplněno nebylo o takové údaje, aby bylo možno příslušné osoby jednoznačným způsobem identifikovat a nebylo prokázáno ani to, že adresát byl oprávněn tyto osoby zastupovat, takže stále není zřejmé, zda v těchto případech skutečně došlo k zahájení správního řízení na návrh oprávněné osoby ve smyslu § 7 odst. 1 zákona. I když je v další části tohoto dopisu advokát upozorňován na náležitosti podání, včetně nutnosti doložení plné moci k zastupování osob v seznamu uvedených, a vyzýván, aby tyto náležitosti odstranil ve lhůtě jednoho měsíce od doručení výzvy, nelze se ztotožnit s názorem stěžovatele, že by tímto dopisem žalovaná pokládala stěžovatelův nárok za včas uplatněný podáním ze dne 27. 7. 2001. Jednak se přípis žalované neváže přímo ke konkrétnímu případu stěžovatele a je dále nutno upozornit na sdělení, že v některých případech není stále zřejmé, zda skutečně došlo k zahájení správního řízení na návrh oprávněné osoby. Totéž pak lze konstatovat i o přípisu žalované ze dne 19. 5. 2003, v němž bez konkretizace k jednotlivcům sděluje mj. žalovaná JUDr. Lubomíru Müllerovi, že pro upřesnění zbývajících návrhů vyhovuje jeho požadavku na prodloužení lhůty do 30. 10. 2003. I když lze připustit, že těmito přípisy dala žalovaná najevo, že nevylučuje právní význam podání ze dne 27. 7. 2001, nečiní tak ve vztahu ke všem (konkrétním) osobám, ale pouze obecně, a to i s ohledem na počet osob jichž se návrh měl týkat. Podle názoru Nejvyššího správního soudu tím však není zhojena skutečnost, že ve vztahu ke stěžovateli je toto podání právně zcela bezvýznamné, pokud nebylo v prekluzivní lhůtě doloženo řádnou žádostí, obsahující alespoň řádnou identifikaci osoby stěžovatele a ostatní nezbytné náležitosti návrhu.

Nutno uzavřít, že v projednávané věci byl nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky uplatněn po marném uplynutí zákonem stanovené prekluzivní lhůty a z toho důvodu zanikl. Zmeškání lhůty nelze prominout.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že není dán důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., pro který by bylo třeba napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem a není dán důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy že by řízení před správním orgánem trpělo takovou vadou řízení, pro kterou měl Městský soud v Praze napadené rozhodnutí zrušit. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalované v souvislosti s řízením o kasační stížnosti stěžovatele žádné náklady nad rámec její úřední činnosti nevznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. září 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu